

Vluchtelingen voelen zich militair onderdrukt door de eigen overheid

Verkiezingsuitslag Colombia drama voor ontheemden

Met de verkiezing van Juan Manuel Santos vrezende ontheemden in Colombia dat hun situatie nog verder verslechterd. De vluchtelingen zitten gevangen tussen de guerrilla's, de overheid en de paramilitairen. Door Florette Koning.

Achtergrond

Afgelopen zondag kozen de Colombianen in een tweede verkiezingsronde een nieuwe president: Juan Manuel Santos. Santos was minister van Defensie onder zijn populaire voorganger Alvaro Uribe en is medeverantwoordelijk voor de harde aanpak van de afgelopen acht jaar in de strijd tegen de guerrilla. Iedereen verwacht dat hij diens beleid zal voortzetten. Wordt het dus steeds veiliger in Colombia? Het is maar vanuit wiens perspectief je naar de dramatiek van Colombia kijkt. De ontheemden in Colombia vrezende meer onderdrukking en schending van mensenrechten. Voor hen is deze verkiezingsuitslag dramatisch.

Tien procent van de Colombiaanse bevolking is op de vlucht in eigen land: 3,5 tot 5 miljoen mensen. Daarmee heeft Colombia na Sudan het hoogste aantal interne vluchtelingen ter wereld. De Colombiaanse overheid zegt dat zij slachtoffer is van de linkse guerrillabewegingen, waarvan de FARC de sterkste en meest bekende is. Dat zij zelf mede schuldig is aan dit conflict en een deel van haar eigen bevolking onderdrukt is wel bekend bij internationale organisaties van de Verenigde Naties.

maar onvoldoende in de rest van de wereld. Onder het huidige bewind is het geweld en het aantal ontheemden toegenomen. Onder het bewind van Santos werden zeker 2000 mensen buitensprekelijk geëxecuteerd: op het hoofd van ieder dood FARC-lid stond een beloning. Dit lokte uit dat mensen de armen uit de stoppenwijken vermoorden en een FARC-pak aantrokken voor het geld.

Veiligheid

In Colombia is veiligheid een belangrijk thema. Voor wiens veiligheid zet de Colombiaanse overheid zich in? De veiligheid van de grote bedrijven en de rijken, die beschermd worden door de rechtse paramilitairen. Ze komt niet op voor de veiligheid van boeren, ontheemden en armen uit

'Zolang onze regering ons onderdrukt heeft de guerrilla recht van bestaan'

de sloppenwijken. Terwijl de overheid de strijd tegen de guerrillabeweging FARC opvoert en de daders van mensenrechtenschendingen de kans biedt om te demobiliseren, heeft zij geen enkele aandacht voor de rechten van de slachtoffers: de

Colombia zet zich niet in voor de veiligheid van de boeren, de ontheemden en armen uit de sloppenwijken. Foto: EPA

ontheemden. De overheid spreekt van een democratische veiligheidsoperatie, maar volgens ontheemden is het een militaire onderdrukking van de eigen bevolking. Martelingen, verdwijningen en seksueel misbruik worden onzichtbaar gemaakt en daardoor vaak niet bestraft.

Een derde van de ontheemden bestaat uit Afro-Colombianen, die sinds de zeventiende eeuw in de Colombiaanse kustprovincie Chocó te werk werden gesteld op banana-plantages en in goudmijnen. Een Afro-Colombiaanse vluchteling vertelt: „De guerrilla zegt te vechten tegen de onderdrukking van de be-

volking, maar inmiddels gaat het hen om geld en macht. Zolang de regering haar eigen bevolking onderdrukt, heeft de guerrilla recht op bestaan en daar dus ook baat bij. Wij zitten gevangen tussen drie groepen: de guerrilla, de paramilitairen en de overheid. De guerrilla was al minstens twintig jaar in Chocó. Onze problemen begonnen toen in 1996 een wet werd aangenomen, die de collectieve landrechten van Afro-Colombianen erkende. De overheid ging toen onze dorpen bombarderen om de guerrilla te bestrijden. De bevolking is nu weggevlucht, terwijl de guerrilla daar nog steeds zit.

President Uribe was als gouverneur desjonds verantwoordelijk voor wat daar gebeurde.”

Voorlezen

Jorge Rojas van mensenrechtenorganisatie Codhes: „Met Santos aan de macht zullen de schendingen van mensenrechten zeker doorgaan en zal het zelfs erger worden dan onder Uribe. De verkiezingsuitslag laat ook zien hoe mensen zich laten voorlezen door de overheid. We hebben geen onafhankelijke media. Onze kranten zijn in handen van de familie van Santos (El Tiempo - EN) en van andere belangrijke ondernemingen met banden met de regering. De overheid manipuleert cijfers. We moeten de media en de bevolking zien te overtuigen wat er werkelijk gebeurt in dit land.”

Colombia wil vrijhandelsverdragen sluiten met de Verenigde Staten en met Europa. De vluchtelingen vrezende dat de strijd om hun grond daardoor nog meer zal toenemen. Er is met name veel interesse om grootschalige oliepalmplantages aan te leggen als biobrandstof voor onze energievoorziening. De ontheemden in Colombia zijn bang dat dit tot een economische crisis op het platteland zal leiden met nog meer ontheemden en nog meer onderdrukking tot gevolg. Laten we zorgen dat deze vrijhandelsverdragen niet doorgaan zolang de Colombiaanse overheid de rechten van ontheemden niet beschermt.

1 Florette Koning werkt bij ICCO en Kerk in Actie. Tijdens de vertelzingsperiode bezocht zij diverse Colombiaanse organisaties van ontheemden. Lees haar dagboeken op www.kerkenactie.nl/dagboekcolombia